

Hašek, Vladimír; Měřínský, Zdeněk

Zasedání moravské části IRB pro využití geofyziky v archeologii

Archaeologia historica. 1986, vol. 11, iss. [1], pp. 525-526

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/139655>

Access Date: 24. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

- E. Vlček (Praha), Biologie und Genetik der Přemyslieden Dynastie (9.-11. Jh.).
 O. Soudský, M. Stloukal (Praha), Comparison of several old Slavonic populations.
 A. Bach (Jena), Bevölkerungsgruppen im deutsch-slawischen Kontaktgebiet.
 N. I. Xirotiris (Xanthi), Die slawische Wanderung in Südosteuropa; Eine anthropologische Analyse.
 M. Thurzo (Bratislava), On the anthropological evidence of the presence of Avars in Slovakia in the 7th-8th centuries A. D.
 E. Maur (Praha), Sterblichkeit in den böhmischen Ländern im 14. Jahrhundert.
 J. Piontek, M. Kaczmarek (Poznań), Ethnogenesis and palcodemography: a case of the medieval Slav populations.
 M. Stloukal (Praha), Paläodemographie der altslawischen Begräbnisstätten, Feststellungen und Probleme.
 J. Gladykowska-Rzeczycka (Gdańsk), Paleopathology of Middle Ages population in Europe.
 H. Hanáková, M. Stloukal (Praha), The health-condition of set to teeth of old Slavonic populations.

V programu symposia byla také prohlídka výstavy „Člověk před tisícem let – Antropologie Starých Slovanů“, která je uspořádána v Hollareu hlavní budovy Národního muzea.

I když nebyla příliš omezována doba pro přednes jednotlivých referátů, přece zbylo ještě mnoho času na obsáhlé diskuse, při nichž zahraniční antropologové zejména oceňovali přítomnost specialistů z jiných oborů. Konfrontace antropologických, archeologických a historických poznatků byla velmi hojná a přesáhla i do přestávek a společenských setkání. Všechny referáty budou vydány v samostatném čísle Sborníku Národního muzea v Praze.

MILAN STLOUKAL

Zasedání moravské části IRB pro využití geofyziky v archeologii

Ve dnech 5.-7. února 1985 se uskutečnilo v Mokřinkách u Opavy každoroční výroční zasedání moravské části IRB AÚ ČSAV v Brně a v Praze, Geofyzika, n. p., Brno a PřF UK v Praze pro využití geofyzikálních a dalších přírodovědných metod v archeologii. Třídenní jednání si kladlo za cíl zhodnotit činnost IRB za uplynulé období, upřesnit plán akcí v roce 1985 a rámcově stanovit hlavní úkoly na období 1986-1990. Na zasedání byly předneseny zprávy o činnosti jednotlivých sekcí, v níž spočívá těžiště práce brigády, a to jmenovitě sekce geofyzikální, chemické, metalurgické, letecké prospekce, výzkumu těžby rudných a nerudných surovin v pravěku a středověku a severomoravské skupiny. Zprávy přednesli dr. V. Hašek, CSc., dr. L. Págo, dr. V. Grolich, ing. M. Bálck, dr. A. Přichystal, CSc. a dr. J. Pavelčík, CSc.

O vlastních geofyzikálních průzkumech v roce 1984 informoval přítomné dr. V. Hašek, CSc. Raného až vrcholně středověkého období se týkaly akce prováděné na „Petrově louce“ u Strachotína (okr. Břeclav), kde bylo sledováno velkomoravské až středověké osídlení, které je podle ověření následným archeologickým výzkumem charakterizováno zahloubenými sídelními a dalšími sídlištními objekty (zásobní jámy atd.). Dále byly měřeny železářské objekty u Lažánek (okr. Brno-venkov), rámcově pocházející z raného až vrcholného středověku. Metodicky velmi zajímavé výsledky přineslo měření na zámku v Brtnici (okr. Jihlava), kde se v kombinaci se stavebně historickým průzkumem podařilo doplnit obraz sta-

vebního vývoje původního brtnického hradu založeného během třicátých let 15. století, zejména pak průběh dnes již zmizelých částí jeho fortifikačního systému. Podobně na hradě Rokštejně u Brtnice byla systematicky v předstihu před vlastním výzkumem prováděna měření magnetometrií a geoelektrikou s cílem zjistit průběhy základového zdiva hradeb i budov a další fortifikační prvky, jako je například příkop kolem jádra hradu z 2. poloviny 13. století, zasypaný v rámci přestavby hradu markrabím Janem Jindřichem po roce 1360. Rozsáhlá měření, kterými se podařilo upřesnit půdorysnou situaci zaniklé středověké vesnice probíhaly na lokalitě Bystřec u Jedovnic (okr. Blansko) a byly též ověřovány následným archeologickým výzkumem Moravského muzea v Brně.

V činnosti chemické sekce byla hlavní pozornost věnována mimo jiné analýzám skleněných předmětů z doby velkomoravské i vrcholného středověku, neutronografickému snímkování velkomoravských mečů a dalších archeologických artefaktů. Sekce metalurgická prováděla vyhodnocování pokusných taveb v modelu velkomoravské dýmačky a v rámci sekce pro výzkum exploatace rudných a nerudných surovin se problematiky středověku týkalo studium železářství na Žďársku prováděné J. Mertou z Technického muzea v Brně.

Z přednesených zpráv vyplynuly v závěru zasedání hlavní dlouhodobé úkoly kolektivu, jež by měly být zaměřeny na výzkum pravěké a středověké těžby surovin za komplexní mezioborové spolupráce, dalšího metodického propracování geofyzikální prospekce pro potřeby archeologického výzkumu, přičemž pozornost by měla být věnována zaniklým středověkým vesnicím, hradům, hradiskům i důlním dílům. Geofyzikálními pracemi by měl být podstatně upřesněn a rozšířen obraz o půdorysném uspořádání jednotlivých lokalit. Konečně třetí oblast představuje projekt komplexního studia středohradištních mečů z Moravy.

Součástí zasedání bylo i vystoupení hostů z AÚ SAV v Nitře (dr. J. Tirpák, CSc., dr. J. Rajtár), kteří informovali účastníky o činnosti IRB pro archeomagnetické datování a o přípravách na provoz laboratoře C^{14} v AÚ SAV v Nitře, a dále dr. E. Plesla, CSc., jenž hovořil o výsledcích české části IRB AÚ ČSAV v Praze. Na zasedání bylo prosloveno i několik dílčích referátů, z nichž problematiky slovanské a středověké archeologie se týkala informace dr. Z. Měřínského o geofyzikálních a archeologických výzkumech na hradisku „Petrova louka“ u Strachotína (okr. Břeclav) a na hradě Rokštejně (okr. Jihlava). Zasedání IRB přispělo k lepší vzájemné informovanosti zainteresovaných odborníků a upřesnění dalších dílčích úkolů i hlavních dlouhodobých směrů spolupráce mezi archeology, geofyziky a dalšími specialisty z oblasti přírodních a technických věd.

VLADIMÍR HAŠEK-ZDENĚK MĚŘÍNSKÝ